

**MODEL ODPOWIEDZI I SCHEMAT PUNKTOWANIA ZADAŃ
ETAP REJONOWY 2024/2025**

Jeżeli odpowiedź zawiera błąd rzeczowy, nie można przyznać za nią pełnej punktacji.

Nr	Poprawna odpowiedź	Liczba punktów
1.	F, P	1 p. 1 p. – dwie poprawne odpowiedzi; 0 p. – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi;
2.	1 T, 3 T, 4 T	2 p. 2 p. – za 3 poprawne odpowiedzi bez odpowiedzi błędnych; 1 p. – za 2 poprawne odpowiedzi bez odpowiedzi błędnych; 0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna lub brak odpowiedzi;
3.	1. Treść (1 p.): Uczeń / uczennica w odpowiedzi nie cytuje i odnosi się do najważniejszych sensów, np.: - świat przyrody nie powinien być oceniany w kategoriach ludzkiej moralności jako dobry lub zły; - zwierzęta działają zgodnie ze swoją naturą; - postępowanie bogów odzwierciedla prawa przyrody. Nie uwzględnia się odpowiedzi wskazujących, że sposób oceny świata bogów i przyrody można zastosować do oceny ludzkiej moralności lub czynów, gdyż jest to niezgodne z sensem akapitu. 2. Spójność (1 p.): Zdania są logicznie i składniowo powiązane ze sobą, użyto poprawnie przynajmniej jednego ze wskazanych wskaźników zespolenia oraz zachowano właściwy poziom uogólnienia. 3. Język i zapis (1 p.): Wypowiedź nie zawiera błędów językowych i w zapisie.	3 p. Treść: 1 p. – za poprawną rekonstrukcję najważniejszych sensów akapitu; 0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna lub brak odpowiedzi. Forma (nie jest oceniana, jeśli nie przyznano punktów za treść): 1 p. – spójna wypowiedź <u>trzyzdaniowa z użyciem wybranego wskaźnika zespolenia</u>; 0 p. – odpowiedź niespójna albo bez wymaganego wskaźnika zespolenia, albo brak odpowiedzi. Poprawność języka i zapisu: 1 p. – za wypowiedź bez błędów językowych, ortograficznych i interpunkcyjnych; 0 p. – za wypowiedź zawierającą 1 błąd lub więcej spośród wyżej wymienionych.
4.	Chors: B., C., E. Swarożyc: A., C., F. Strzybóg: A., C., D.	2 p. 2 p. – za bezbłędne przypisanie właściwych informacji 3 bogom;

		1 p. – za bezbłędne przypisanie właściwych informacji 2 bogom; 0 p. – poprawna odpowiedź dotycząca tylko jednego boga lub niepełna, niepoprawna lub brak odpowiedzi.
5.	Wyraj dąb Nawia	2 p. 2 p. – za 3 poprawne odpowiedzi; 1 p. – za 2 poprawne odpowiedzi; 0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna lub brak odpowiedzi.
6.	D. (wybór poprawnej odpowiedzi jest warunkiem sprawdzania uzasadnienia) W odpowiedzi uczeń / uczennica odwołuje się do cech mitu i przykładów z tekstu Jabłońskiego, np.: - mit to opowieść o działaniach bóstw (w opowieści pojawiają się trzej bogowie) - mit odnosi się do wyjaśnienia zjawisk astronomicznych (w tekście wyjaśniono pływy morskie i fazy księżyca) - mit odnosi się do wyjaśnienia przekonań etycznych (w tekście wyjaśniono, że nie można oceniać etycznie przyrody). Nie przyznawane są punkty za wskazanie samych cech mitu lub samych przykładów.	2 p. 2 p. – właściwe uzupełnienie zdania i uzasadnienie odnoszące się do dwóch cech gatunku wraz z przykładami; 1 p. – właściwe uzupełnienie zdania i uzasadnienie odnoszące się do jednej cech gatunku wraz z przykładem. 0 p. – odpowiedź pozbawiona przykładów, niepoprawna lub brak odpowiedzi;
7.	B., D.	1 p. 1 p. – poprawna odpowiedź; 0 p. – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi;
8.1.	Poprawna odpowiedź musi odnosić się do opowieści i hasła słownikowego. Przykładowe odpowiedzi: <i>W opowiadaniu Jutrzenka boi się niestałości uczuć Chorsa, bo jest panem Księżyca zmieniającego swą postać. W słowniku wskazano niestałość, zmienność jako znaczenie symboliczne Księżyca.</i> Albo: <i>W słowniku jedno ze znaczeń symbolicznych księżyca powiązane jest z miłością, a w opowieści Jabłońskiego kluczowy jest wątek uczuć Chorsa do Jutrzenki.</i>	1 p. 1 p. – poprawna odpowiedź z odniesieniem do opowieści i hasła słownikowego; 0 p. – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi;
8.2.	Pełna odpowiedź musi zawierać adekwatne odwołania do trzech tekstów . Przykładowe odpowiedzi: <i>Moim zdaniem oba fragmenty zawierają wyobrażenie księżyca zbliżone do ukazanego w historii o Chorsie i Jutrzence. Julia uważa, że nie powinno się przysięgać na Księżyc, bo on jest zmienny i mogłoby to oznaczać niestałość uczuć. W balladzie strzelec składa przysięgę wierności z uwagi na wątpliwość dziewczyny. Podobnie Jutrzenka nie jest pewna stałości uczuć Chorsa – Księżyca.</i> Albo: <i>Oba fragmenty zawierają wyobrażenie księżyca zbliżone do ukazanego w historii o Chorsie i Jutrzence. We wszystkich trzech tekstach księżyc uznaje się za symbol miłości. W balladzie jest świadkiem i strażnikiem</i>	2 p. 2 p. – poprawna odpowiedź zawierająca adekwatne odniesienia do 3 tekstów; 1 p. – zawierająca adekwatne odniesienia do 2 tekstów; 0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna lub brak odpowiedzi;

	<i>przysięgi, u Szekspira towarzyszy pierwszej schadzce, w opowieści – jego ucieleśnieniem jest zakochany Chors.</i> Uczeń nie musi wykazać podobieństwa wszystkich trzech tekstów, może wybrać dwa połączone podobieństwem obrazu księżycy i pokazać odmienność trzeciego obrazowania.	
9.	Przykładowe rozwiązania: Nastrój ballady na obrazie został oddany poprzez: - wąską gamę ciemnych kolorów użytych na obrazie, co buduje nastrój tajemniczości odpowiadający czasowi (noc) i miejscu (jezioro, las) oraz przedstawianym zdarzeniom ballady; - operowanie światłem i cieniem co buduje nastrój tajemniczości, ze względu na skontrastowanie ciemnych elementów (lasu, załamanej fali) z jasnymi (światło księżycy odbijające się od wody, ramiona świtezianki, dłón strzelca) - dynamiczny układ ciał/gestów postaci, co buduje nastrój niepokoju, gdyż zwraca uwagę na interakcję między postaciami i dramaturgię sceny (wyciągnięte ramię świtezianki, uniesiona dłón strzelca) - dynamiczny układ plam i pociągnięć pędzlem, brak konturów, co buduje nastrój grozy/ niepokoju zwłaszcza przy przedstawieniu fal, potężnego żywiołu wody czy mrocznego lasu w tle. Uznawana jest każda odpowiedź, w której poprawnie wskazany zostaje: - malarski sposób prezentacji nastroju ballady na danym obrazie, - nazwany nastrój wspólny dla ballady i obrazu, - wyjaśniony związek między malarskim przedstawieniem a nazwanym nastrojem. Nie przyznawane są punkty za wskazanie nocy, jeziora, fantastycznych postaci bez nazwania malarskich środków obrazowania (konieczne jest pokazanie, JAK noc, jezioro i postaci zostały namalowane).	2 p. 2 p. – poprawna odpowiedź zawierająca adekwatne do obrazu wskazanie dwóch malarskich sposobów prezentacji nastroju ballady na danym obrazie, nazwany nastrój i wyjaśniony związek między nimi; 1 p. – poprawna odpowiedź zawierająca adekwatne do obrazu wskazanie jednego malarskiego sposobu prezentacji nastroju ballady na danym obrazie, nazwany nastrój i wyjaśniony związek między nimi; 0 p. – odpowiedź bez wskazania malarskiego sposobu prezentacji nastroju albo bez określenia nastroju, albo bez wyjaśnienia związku między nimi, odpowiedź niepełna, niepoprawna lub brak odpowiedzi.
10.	KRYTERIA OCENY DIALOGU <i>Odpowiedź nie jest oceniana w żadnym kryterium, jeśli nie jest dialogiem, a przedstawia rozmowę w mowie zależnej, relacjonuje ją, ma formę opowiadania (dopuszczalne krótkie wypowiedzi narratora na wskazujące przykład na mówienie, wprowadzające lub zamykające dialog).</i> <i>Uwaga! Ocenia się konsekwencję w stosowaniu wybranej formy zapisu dialogu.</i> 1. Treść i forma (0–2p.): 1p. – bardzo dobra znajomość utworu, funkcjonalnie wykorzystana do zbudowania dialogu, w którym strzelec odmawia propozycji spędzenia czasu z piękną z jeziora i tym samym złamania przysięgi wierności; wypowiedzi postaci są adekwatne do siebie, spójne i odnoszą się do rzeczywistości utworu, nie występują uwspółcześnienia; 1 p. – konsekwentna forma dialogu oraz przynajmniej dwa elementy jego urozmaicenia, np. wykrzyknienia i inne środki obrazowania. 2. Język (0–1 p.): - Poprawność językowa – praca bezbłędna w zakresie fleksji, składni, słotwórstwa, leksyki, frazeologii, stylistycznie spójna (1 p.) 3. Zapis (0–1 p.) - Poprawność ortograficzna i interpunkcyjna – praca bezbłędna (1 p.)	4 p.

11.	Przykładowe odpowiedzi: 1) wyrażenie zdumienia / zdziwienia / powątpiewania 2) Uwzględniane są jedynie pełne, trójczłonowe (co-jak-co) porównania, np. • <i>(Wytryska z wody Goplana);/Jak powiewny kiść ajeru, z lekka wiatrem kołysana;</i> • <i>Jak łabędź, kiedy rozwinie / Uśnieżony żagiel steru, / Kołysze się – waha – płynie;</i> • <i>(lekka i gibka) skoczyła z wody jak rybka.</i> 3) epitet 4) Uwzględniane są tylko wykrzyknienia mające funkcję podaną w tabeli, np. <i>Ach czarowna! / Ach, patrz! /Patrz! Patrz!</i>	2 p. 2 p. – za 4 poprawne odpowiedzi; 1 p. – za 3 poprawne odpowiedzi; 0 p. – odpowiedź niepełna, zawierająca mniej niż 3 poprawne odpowiedzi lub brak odpowiedzi;
12.	Przykładowe odpowiedzi: A. akwen/zbiornik – jezioro – <i>Gopło</i> B. niezabudka – kwiat – <i>roślina</i>	2 p. 2 p. – za 2 poprawne odpowiedzi w A. i B.; 1 p. – za 1 poprawną odpowiedź w A albo B.; 0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna lub brak odpowiedzi;
13.	<i>rzeczulka/obraczka, jędrza/wiedźma, kosy, uśnieżony</i>	2 p. 2 p. – za 4 poprawne odpowiedzi; 1 p. – za 3 poprawne odpowiedzi; 0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna lub brak odpowiedzi;
14.	Odpowiedź może odnosić się do: • motywów ludowych, przede wszystkim fantastycznych (Goplana, Skierka, Chochlik, przemiana Grabca w wierzbę, duch Aliny, nawiązanie do wierzeń związanych z opieką nadprzyrodzonych istot nad światem przyrody – Skierka i Chochlik pomagają owadom, ptakom) • ukazywania świata przez pryzmat ludowego bohatera (Grabiec i jego prosta wizja świata, nawiązanie do cyklu rocznego życia mieszkańców wsi – Chochlik narzeka na zimę w chłopskiej chacie, Wdowa z córkami planują pracę na polu). • ukazywania ludowej moralności - <i>nie ma winy bez kary</i> (Balladyna rażona za swe zbrodnie piorunem). Pełna odpowiedź zawiera myśl ogólną powiązaną z Tekstem 4. oraz przykład: jeden pochodzi z fragmentu z arkusza, drugi z innej części utworu.	2 p. 2 p. – za 2 poprawnie sformułowane argumenty; 1 p. – za 1 poprawnie sformułowany argument; 0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna lub brak odpowiedzi;
15.	Kryteria oceny rozszerzonej wypowiedzi o charakterze argumentacyjnym <i>Jeżeli wypowiedź ma mniej niż 200 wyrazów, jest oceniana wyłącznie w kryteriach: 1-3.</i> <i>W pozostałych kryteriach (4-6) sprawdzający przyzna 0 punktów.</i> <i>Jeżeli wypowiedź jest nieczytelna, egzaminator oceni ją na 0 punktów.</i> <i>Jeżeli wypowiedź nie zawiera w ogóle rozwinięcia (np. uczeń napisał tylko wstęp), egzaminator przyzna 0 punktów w każdym kryterium.</i> <i>Jeżeli wypowiedź jest napisana niesamodzielnie, np. zawiera fragmenty odtworzone z tekstu zawartego w arkuszu egzaminacyjnym lub innego źródła, wówczas dana część nie jest oceniana.</i> Kryteria:	30 punktów

1. Warunki formalne (0–1p.): 1) praca zachowuje wskazaną formę (ma charakter argumentacyjny); 2) przynajmniej częściowo spełnia warunki tematu; 3) odnosi się przynajmniej do jednego ze wskazanych w poleceniu tekstów kultury. <i>Wszystkie warunki muszą zostać spełnione.</i> <i>Jeżeli praca nie spełnia warunków formalnych (przyznano 0 punktów), nie ocenia się pozostałych kryteriów.</i> 2. Kultura humanistyczna (0–6 p.): Ocenę 0–2 przyznaje się odniesieniu do każdego z trzech wskazanych w temacie tekstów kultury. • 2 p. – bardzo dobra znajomość wymaganych tekstów kultury, brak błędów rzeczowych co do treści i rozumienia faktów; funkcjonalne wykorzystanie w argumentacji; • 1 p. – zadowalająca znajomość wymaganych tekstów kultury, pomyłki co do treści i rozumienia faktów nie wpływają na jakość interpretacji tekstu; częściowo funkcjonalne wykorzystanie w argumentacji; • 0 p. – niezadowalająca znajomość wymaganych tekstów kultury, błędy rzeczowe co do treści i rozumienia faktów wpływają na jakość interpretacji tekstu; niefunkcjonalne wykorzystanie w argumentacji. <i>Funkcjonalność wykorzystania w wypracowaniu utworu literackiego oznacza wybór powiązanych z tematem faktów z utworu. Należy jednak pamiętać, że samo przywołanie faktów (np. streszczanie) bez powiązania z tematem nie jest funkcjonalnym wykorzystaniem utworu.</i> 3. Argumentacja (0–9 p.): • Prezentacja problemu zawartego w temacie (0-1p.) [W tym kryterium nie ocenia się formalnej obecności wprowadzenia, ale funkcjonalność zawartych w nim ustaleń (np. dotyczących dzisiejszego podejścia do tradycji ludowej), definicji (np. jak w pracy będzie rozumiana tradycja ludowa), myśli (np. o różnicach między światopoglądem ludowym a naukowym) z punktu widzenia tematu; ocenia się to, czy wprowadzenie wskazuje kierunek realizacji tematu.] • Sformułowanie stanowiska adekwatnego do problemu zawartego w temacie (0–1 p.), np. <i>Tradycja folklorystyczna (nie) jest dzisiaj skazana na zapomnienie/ (Nie) warto sięgać do dawnych opowieści.</i> • Adekwatność argumentacji do stanowiska, logika wypowiedzi (0–2 p.) ○ całkowita (2 p.) ○ w znacznej części (1 p.) ○ częściowa lub brak (0 p.) • Rozwinięcie argumentacji i pogłębienie refleksji (0–2 p.) ○ całkowite (2 p.) ○ w znacznej części (1 p.) ○ częściowe lub brak (0 p.) • Trafne i adekwatne wykorzystanie przykładów (0–2 p.) ○ całkowite (2 p.) ○ w znacznej części (1 p.) ○ częściowe lub brak (0 p.) • Sformułowanie adekwatnego i funkcjonalnego podsumowania rozważań (0–1 p.) [W tym kryterium nie ocenia się formalnej obecności podsumowania,
--

	ale funkcjonalność zawartych w nim treści i ich związek z wprowadzeniem oraz rozwinięciem. Na ogół nie jest funkcjonalne podsumowanie będące powtórzeniem wstępu; powinno zawierać wnioski wynikające z analizy tekstów kultury.] 4. Kompozycja i spójność wypowiedzi (0–5 p.): • Kompozycja – w pracy funkcjonalnie wyróżniono wprowadzenie, rozwinięcie i podsumowanie; części są ze sobą logicznie powiązane; w żadnej części nie występują treści nieistotne w argumentacji lub niepowiązane z problemem (0–2 p.) ○ całkowicie poprawna (2 p.) ○ w znacznej części poprawna (1 p.) ○ częściowo poprawna lub wcale (0 p.) • Spójność globalna – akapity są właściwie połączone, a treści w nich zawarte są współzależne: rozwijają daną myśl, przedstawiają przeciwne poglądy itp. (0–1 p.) ○ poprawna (1 p.) ○ niepoprawna (0 p.) • Spójność lokalna – zdania w akapitach są połączone logicznie z zastosowaniem właściwych spójników/wskaźników zespolenia; nie ma skrótów myślowych, luk w toku rozumowania utrudniających jego rozumienie ani zbędnych powtórzeń tych samych treści (0–2 p.) ○ całkowicie poprawna (2 p.) ○ w znacznej części poprawna (1 p.) ○ częściowo poprawna lub wcale (0 p.) 5. Język i styl (0–5 p.): • Poprawność językowa – w zakresie fleksji, składni, słowotwórstwa, leksyki, frazeologii (0–4 p.) ○ 0–2 błędów (4 p.) ○ 3– 4 błędy (3 p.) ○ 5– 6 błędów (2 p.) ○ 7– 8 błędów (1 p.) ○ powyżej 8 błędów (0 p.) • Poprawność stylistyczna – adekwatność stylu do tematu i formy wypowiedzi oraz sytuacji komunikacyjnej (0-1p.) ○ stosowny i jednolity styl (1 p.) ○ zaburzenia poprawności stylu (0 p.) 6. Zapis (0–4 p.) • Poprawność ortograficzna (0–2 p.) ○ 0 błędów (2 p.) ○ 1–2 błędów (1 p.) ○ powyżej 2 błędów (0 p.) • Poprawność interpunkcyjna (0–2 p.) ○ 0–3 błędów (2 p.) ○ 4–6 błędów (1 p.) ○ powyżej 6 błędów (0 p.)	
	Razem:	60 punktów

Każdy poprawny sposób rozwiązania zadań przez ucznia powinien być uznawany. W modelu odpowiedzi zamieszczono warunki poprawności odpowiedzi i przykładowe rozwiązania.